

**EUROOPA LIIDU
NÕUKOGU**

**Brüssel, 20. märts 2009
(OR. en)**

7880/09

CONCL 1

SAATEMÄRKUSED

Saatja: Eesistujariik

Saaja: Delegatsioonid

Teema: **EUROOPA ÜLEMKOGU KOHTUMINE BRÜSSELIS
19. JA 20. MÄRTSIL 2009**

EESISTUJARIIGI JÄRELDUSED

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele Brüsselis kokku tulnud Euroopa Ülemkogu (19.–20. märts 2009) eesistujariigi järeldused.

Euroopa Ülemkogu on kindel, et EL suudab lahendada finants- ja majanduskriisi. Euroopa Ülemkogu vaatas läbi märkimisväärsed fiskaalstiimulid, mida praegu ELi majandusse tehakse (üle 400 miljardi euro), ja rõhutas, et Euroopa majanduse elavdamise strateegia oluliseks osaks on kooskõlastatud meetmed ja koordineerimine ning et Euroopa teeb kõik vajaliku majanduskasvu taastamiseks. Lisaks rõhutas ülemkogu, et majanduslanguse lühendamisel ja leevendamisel Euroopas on keske tähtsusega ühtne turg. Ülemkogu toonitas vajadust taastada laenuvood ettevõtetesse ja majapidamistesse ning kiitis heaks kiirendada kokkuleppele jõudmist seoses menethuses olevate õigusaktide ettepanekutega, mis käsitlevad finantssektorit. Euroopa Ülemkogu võtab juunis vastu esimesed otsused ELi finantssektori reguleerimise ja järelevalve tõhustamiseks, tuginedes komisjoni ettepanekutele, millele eelnes nõukogus toimunud põhjalik arutelu Jacques de Larosière'i aruande teemal. Tuginedes ELi kogemustele ja soovile anda märkimisväärne panus rahvusvahelise finantssektori tulevase juhtimise kujundamisele, määratles ülemkogu Euroopa Liidu seisukoha 2. aprillil Londonis toimuvaks G20 riikide tippkohtumiseks.

Samuti käsitles Euroopa Ülemkogu energiajulgeoleku küsimust. Konkreetselt lepidi kokku suunistes kriisimehhanismi loomise kohta tarnehäiretega toimetulekuks. Euroopa Ülemkogu astus täiendavaid samme Kopenhaageni kliimamuutuste konverentsi ettevalmistamiseks. Samuti lepidi kokku idapartnerluse loomist käsitlevas deklaratsioonis.

o
o o

Euroopa Ülemkogu kohtumisele eelnes Euroopa Parlamendi presidendi Hans-Gert Pötteringi ettekanne, millele järgnes arvamuste vahetamine.

o
o o

I. Olukord majanduses, rahanduses ja sotsiaalvaldkonnas

Ülemaailmse majandus- ja finantskriisi ületamine on üks suurimaid väljakutseid, mida EL on eales pidanud lahendama. EL võib koostööd tehes muuta oma finantssektori usaldusväärseks, taastada laenuvood reaalmajandusse ning kaitsta oma kodanikke kriisi halvimate mõjude eest. Majanduse elavdamise toetamiseks võetud meetmeid võib samuti kujundada nii, et need aitaksid muuta ELi majandust tulevikus tugevamaks.

Usalduse suurendamine ja finantsstabiilsuse edendamine

1. Euroopa Liit on pühendunud eesmärgile taastada usaldus ja finantsturu nõuetekohane toimimine, mis on praegusest finants- ja majanduskriisist ülesaamise eesmärgi saavutamise vaieldamatuks eeltingimuseks, tuginedes seejuures 22. veebruaril 2009. aastal toimunud Berliini tippkohtumise ja 14. märtsil 2009. aastal aset leidnud G20 ministrite kohtumise tulemustele.
2. Liikmesriikide poolt ühiste põhimõtete raames võetud tagatistealaste ja varajase rekaptaliseerimise meetmetega on välditud finantskrahhi. Täiendavad meetmed võivad siiski olla vajalikud, et taastada krediitide turgede toimimine ning hõlbustada laenuvoogude majandusse suunamist, sealhulgas käsitledes pankade langenud väärtusega vara probleemi, avaldades järelevalveasutustele kõik vastavad andmed. Euroopa Ülemkogu kutsub liikmesriike üles tegutsema koordineeritult, kooskõlas komisjoni 25. veebruari 2009. aasta teatises esitatud suunistega ning täielikult konkurentsieeskirju järgides. Nõukogu kutsutakse hindama võetud meetmete tõhusust ja üldist olukorda finantsturgude stabiilsuse ja toimimise vallas ning andma aru Euroopa Ülemkogu 2009. aasta juunis toimuval kohtumisel. Pangandussektori osas ei tohi emapankadele antav toetus kaasa tuua mingeid piiranguid teistes ELi riikides asuvate filiaalide tegevusele.
3. Praeguse ülemaailmse finants- ja majanduskriisi ulatus ja tekkepõhjused viitavad ülemaailmse makromajandusliku juhtimise ja finantsturgude õigusliku raamistiku ümberkujundamise vajadusele. Usaldatavusnormatiivide täitmise eeskirju, kriisiohjeraamistikku ja järelevalveraamistikku tuleb tugevdada riiklikul, üle-euroopalisel ja ülemaailmsel tasandil. Finantsvaldkonna reguleerimine peaks majanduslikke pigem pehmendama kui võimendama. Euroopa Ülemkogu kutsub tungivalt finantsstabiilsuse foorumit, panganduse järelevalve Baseli komiteed ja komisjoni kiirendama oma tööd ning kiirelt esitama asjakohased soovitused. Seda tuleks täiendada jõulise ELi algatusega, mis käsitleb rahvusvaheliste raamatupidamisstandardite läbivaatamist.
4. Sellega seoses kutsub Euroopa Ülemkogu nõukogu ja Euroopa Parlamenti üles jõudma kiiresti kokkuleppele õigusaktide suhtes, milles käsitletakse reitinguagentuure, kindlustusseltside maksevõimet, pankade kapitalinõudeid ning välismakseid ja elektronraha, et võimaldada kõnealuste aktide vastuvõtmist enne parlamendi töös saabuvat vaheaega.

5. Euroopa Ülemkogu jõudis kokkuleppele, et on vaja täiustada finantsasutuste tegevust reguleerivaid õigusakte ja järelevalvet ELis ning et tegevuse aluseks võetakse Jacques de Larosière'i juhitud finantsjärelevalve kõrgetasemelise töörühma aruanne. Nõukogule tehti ülesandeks vaadata läbi nimetatud aruanne ning komisjoni ettepanekud, mis käsitlevad ELi finantssektori reguleerimise ja järelevalve tõhustamist, võttes arvesse esimeste otsuste vastuvõtmist Euroopa Ülemkogu 2009. aasta juuni kohtumisel. Üksikasjalikumad õigusaktide ettepanekud esitatakse sügisel. Samuti tuleks kiirelt jätkata tööd seoses komisjoni kavandatavate ettepanekutega, mis käsitlevad riskifonde ja eraaktsiakapitali, tippjuhtide tasustamist ning kapitalinõuete täiendavat suurendamist.

Reaalmajanduse tagasi õigele teele suunamine

6. Euroopa Ülemkogu väljendab kindlustunnet ELi majanduse keskpika ja pikaajalise väljavaate suhtes ning kindlat tahet teha kõik vajaliku, et taastada töökohad ja majanduskasv. Ühtse turu ning majandus- ja rahaliidu raames jätkuvalt koordineeritult tegutsedes tuleb Euroopa Liit kriisiga toime ning väljub sellest tugevamana.
7. Eelmise aasta detsembris vastu võetud Euroopa majanduse elavdamise kava rakendamine on olnud edukas. Ehkki positiivsete tulemuste ilmnemine majanduses võtab aega, tekitab fiskaalmeetmete maht (umbes 3,3 % ELi SKPst ehk üle 400 miljardi euro) uusi investeeringuid, suurendab nõudlust, aitab luua uusi töökohti ja ELil üle minna vähem CO₂ heiteid tekitavale majandusele.
8. Euroopa Ülemkogu jõudis kokkuleppele¹ ühenduse panuse osas Euroopa majanduse elavdamise kavasse, et toetada energeetika ja interneti lairibaühenduse valdkonna projekte ning samuti ühise põllumajanduspoliitika tervisekontrolliga seonduvaid meetmeid. Euroopa Ülemkogu kutsub eesistujariiki kiirendama kontakte Euroopa Parlamendiga, et nõukogu ja Euroopa Parlament jõuaksid kokkuleppele enne parlamendi töös saabuvat vaheaega.

¹ Kokkuleppe on esitatud dokumendis 7848/1/09 REV 1, mis tuleb õiguskeeleliselt viimistleda.

9. ELi ressurssidest eraldatakse kokku ligikaudu 30 miljardit eurot. Euroopa Ülemkogu tervitab edusamme eelkõige ettemaksete tegemisel struktuurifondidest ja Ühtekuuluvusfondist, kokkulepet vähendatud käibemaksumäärade vabatahtliku kohaldamise kohta ning samuti Euroopa Investeerimispanka tegevust rahastamisvõimaluste suurendamisel VKEdele. Ülemkogu kutsub jõudma kiirelt kokkuleppele Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi läbivaatamise osas.
10. Liikmesriikide poolt reaalmajanduse ja tööhõive toetuseks võetud meetmeid tuleks rakendada õigeaegselt ja sihipäraselt ning need peaksid olema ajutised, järgides samas järgmisi juhtpõhimõtteid: avatuse edendamine siseturul ja kolmandate riikide suhtes; muudest liikmesriikidest pärit toodete ja teenuste mittediskrimineerimise tagamine; järjepidevuse tagamine reformide pikaajaliste eesmärkidega. Selle saavutamiseks peaksid liikmesriigid ja komisjon vahetama teavet ja parimaid tavaid ning ühendama oma jõupingutused koostoime loomiseks. Eelkõige kehtestatakse komisjoni 25. veebruari 2009. aasta teatises oluline raamistik autotööstusele suunatud toetusmeetmeteks, mis hõlmavad autopargi uuendamiskavade tõhustatud koordineerimist üle-euroopalisel tasandil.
11. Kokkulepitud elavdamismeetmete jätkuv rakendamine on otsustava tähtsusega nii liikmesriikide kui ühenduse tasandil. Komisjonil ja nõukogul palutakse hinnata võetud meetmeid ja teostada nende üle järelevalvet ning esitada sellekohane aruanne 2009. aasta juunis toimuvale Euroopa Ülemkogule.
12. Euroopa Ülemkogu kinnitab oma kindlat pühendumust riigi rahanduse usaldusväärsuse säilitamisele ning stabiilsuse ja kasvu pakti raamistikule. Liikmesriigid peaksid naasma võimalikult kiiresti oma keskpika perioodi eelarve-eesmärkide juurde vastavalt majandusolukorra paranemisele ning kooskõlas stabiilsuse ja kasvu paktiga, saavutades seega võimalikult kiiresti riigi rahanduse jätkusuutliku seisundi.

13. Makromajanduslik finantsstabiilsus on kogu Euroopa majanduse vastupidavuse oluline komponent. Euroopa Ülemkogu rõhutab, et liikmesriikidevaheline solidaarsus on ELi põhiväärtus ning kutsub komisjoni ja nõukogu võtma vajalikke meetmeid, et olla vajaduse korral valmis tegutsema üksikjuhtumipõhiselt, kõikide olemasolevate vahendite alusel ning vajaduse korral tihedas koostöös rahvusvaheliste finantsasutustega. Eelkõige on ühendus valmis osutama abi abikõlblike ja abivajavate liikmesriikide maksebilansi toetamiseks ning selle eesmärgil tervitab komisjoni kavatsust esitada ettepanek kahekordistada ELi toetusfondi poolt maksebilansiraskuste korral antava abi ülemmäära 50 miljardi euroni.

Majanduskasvu ja tööhõivet käsitleva uuendatud Lissaboni strateegia täielik kasutamine

14. Praeguse kriisi tingimustes jääb püsiva majanduskasvu ja tööhõive edendamise tõhusaks raamistikuks uuendatud Lissaboni strateegia, sealhulgas selle praegused koondsuunised. Kriis toob esile vajaduse jätkata ja kiirendada struktuurireforme, mis suurendavad stiimulite usaldusväärsust ja mõju. Euroopa Liidu ja liikmesriikide võetud lühiajalised meetmed annavad maksimaalset kasu, kui need on kooskõlas strateegia keskmise tähtajaga ja pikaajaliste eesmärkidega.
15. Euroopa Ülemkogu kinnitab liikmesriikide majandus- ja tööhõivepoliitika ajakohastatud riigikohased koondsoovitused ning kutsub üles neid kiiresti rakendama. Sellega seoses ootab Euroopa Ülemkogu 2010. aasta järgset Lissaboni strateegiat käsitlevaid ettepanekuid, mille komisjon esitab käesoleva aasta teises pooles.

16. Tööd tuleks kiirendada ja konkreetseid kiireloomulisi meetmeid tuleks võtta järgmistes valdkondades: tökete kõrvaldamine ning uute tökete loomise ennetamine ning täielikult toimiva siseturu loomine; halduskoormuse täiendav vähendamine; tööstuse raamtingimuste parandamine, et säilitada tugev tööstusbaas, ning ettevõtluse raamtingimuste parandamine rõhuasetusega VKEdele ja innovatsioonile; ettevõtluse, teadusuuringute, hariduse ja koolituse vahelise partnerluse ergutamine; teadusuuringutesse, teadmistesse ja haridusse tehtavate investeeringute suurendamine ja nende kvaliteedi parandamine. Eelkõige palutakse komisjonil esitada enne oma volituste lõppemist kõik ettepanekud 13 prioriteetses valdkonnas halduskoormuse vähendamise vallas. Euroopa hariduse ja koolituse valdkonna koostöö strateegiline raamistik on äärmiselt oluline.
17. Kooskõlas 2008. aasta detsembri kohtumise järeldestega tuletas Euroopa Ülemkogu meelde telekommunikatsiooni ja lairibaühenduse arengu olulist rolli Euroopas investeeringute tegemisel, töökohtade loomisel ja majanduse üldisel elavdamisel. Võttes arvesse investeeringuid teinud ettevõtete võetud riske, tuleks toetada tõhusat investeerimist uude ja tõhustatud infrastruktuuri ja sellega seotud innovatsiooni. Sel eesmärgil tuleks lubada erinevaid koostöövorme investorite ja juurdepääsu soovivate osapoolte vahel investeerimisriski hajutamiseks, tagades samas, et säilib kogu turu konkurentsil põhinev struktuur ja mittediskrimineerimise põhimõte. Sellega seoses kutsub ülemkogu komisjoni üles töötama tihedas koostöös sidusrühmadega 2009. aasta lõpuks välja Euroopa lairibaühenduse strateegia.
18. Euroopa Ülemkogu tunnistab, et vaba ja õiglane kaubandus on maailma majanduse taastumise võtmetähtsusega elemendiks ning kutsub üles viima kiiresti lõpule kahepoolsed kaubandusläbirääkimised ning kiirelt sõlmima WTO Doha arengukava.

Võitlus kriisi poolt tekitatava sotsiaalse mõjuga

19. Suureks mureks on töötuse määra kiire suurenemine. Oluline on ennetada ja piirata töökohtade kadumist ja negatiivseid sotsiaalseid mõjusid. Samuti on prioriteediks tööhõive stimuleerimine, edendades eelkõige uute oskuste omandamist uute töökohtade jaoks. Usalduse taastamisel ja tugevdamisel ning majanduse elavdamisele tee sillutamisel omab võtmetähtsust tuginemine solidaarsusele ning see, kui sotsiaalkaitstesüsteemidel võimaldatakse täiel määral etendada enda kui automaatsete stabilisaatorite rolli. Ka liikuvus on osutunud faktoriks, mis märkimisväärselt soodustab majanduskasvu. Erilist tähelepanu tuleks pöörata kõige haavatavamatele elanikkonna rühmadele ja sotsiaalset tõrjutust põhjustavatele uutele ohtudele.
20. 2009. aasta mais toimuv tööhõive tippkohtumine võimaldab vahetada kogemusi selle üle, kui edukalt on elavdamismeetmed aidanud toetada tööhõivet. Tippkohtumisel käsitletakse eelkõige küsimusi nagu tööhõive taseme säilitamine kaitstud paindlikkuse ja liikuvuse, oskuste täiendamise ning tööturu vajaduste prognoosimise abil, et määrata kindlaks konkreetsed suunised. Samuti annab tippkohtumine võimaluse käsitleda tööturu tugevdamist ja ümberkorraldamist, et seda tulevikuks ette valmistada. Tippkohtumine valmistatakse ette koostöös kõigi asjaomaste sidusrühmadega, sealhulgas tööturu osapooltega.

Koostöö ülemaailmsel tasandil

21. Ülemaailmne kriis nõuab ülemaailmset reageerimist. Maailmamajanduse taaselavnemise teele suunamiseks on vaja tegutseda koordineeritult ja õigeaegselt. Kooskõlas Berliini tippkohtumise ja G20 ministrite kohtumise tulemustega annab Euroopa Liit oma panuse, et toetada nõudlust, ja võtab kõik vajalikud meetmed. Meie jõupingutusi on vaja rahvusvahelisel tasandil piisavalt kajastada.

22. Euroopa Liit võtab ülemaailmse juhtrolli kiirelt püsiva majanduskasvu juurde tagasi pöördumise edendamisel; meie kriiside lahendamise suutlikkuse tugevdamisel; finantsturgude reformi läbiviimisel; ning arengumaade toetamisel, et vältida viimastel aastatel saavutatud edu ohtu seadmist, mis kahjustaks nende majanduslikku ja poliitilist stabiilsust. G20 riikide Londonis toimuval tippkohtumisel on otsustav roll ülemaailmse finantssüsteemi ümberkujundamisel ja majandusvaldkonna osalejate usalduse taastamisel kogu maailmas. Selleks võtab Euroopa Ülemkogu vastu 1. lisas toodud ühise seisukoha ning palub nõukogul ja komisjonil tagada G20 riikide tippkohtumise asjakohased järeelmeetmed.
23. Seoses nende küsimustega püüab Euroopa Liit edendada selliste mitmepoolsete konsultatsioonimehhanismide edendamist, milles saaksid osaleda piirkondlikud rühmad.

II. Energia ja kliimamuutused

Euroopa Liidu energiajulgeoleku suurendamine

24. Oluline prioriteet on energiajulgeolek, mille suurendamiseks on vaja parandada energiatõhusust, mitmekesistada energia tarnijaid, allikaid ja tarneteid ning edendada Euroopa Liidu energiahuve kolmandates riikides. Suurema energiajulgeoleku saavutamiseks peab Euroopa Liit tervikuna ja iga liikmesriik eraldi olema valmis solidaarsuse ja vastutuse ühendamiseks. Seda silmas pidades kinnitab Euroopa Ülemkogu teises strateegilises energiaülevaates esitatud üldised algatused, mida on täiendavalt viimistletud transpordi, telekommunikatsiooni ja energeetika nõukogu 19. veebruari 2009. aasta järeldustes. Eelkõige lepib Euroopa Ülemkogu kokku alljärgnevas:

- Tuleb arendada energia infrastruktuure ja energiavõrkude vastastikust sidumist. Sel eesmärgil palutakse komisjonil liikmesriikidega koostööd tehes esitada kiirelt üksikasjalikud meetmed, mida on vaja võtta strateegilises energiaülevaates kindlaks määratud prioriteetsetes valdkondades¹. Need meetmed ei piira teisi kokkulepitud prioriteetseid energiaprojekte. Pikemas perspektiivis palutakse komisjonil esitada 2010. aasta alguses ettepanek Euroopa Liidu uue energiajulgeoleku ja infrastruktuuri rahastamisvahendi kohta.
- Hiljutine gaasikriis näitas pakilist vajadust luua ELis asjakohased kriisimehhanismid ning vajadust teha tööd, et saada tarnijatelt ja transiidipartneritelt selged tagatised selle kohta, et tarneid ei katkestata. Nõukogu peaks 2009. aasta lõpuks läbi vaatama komisjoni peatselt esitatavad ettepanekud gaasivarustuse kindlust käsitlevate õigusaktide muutmiseks. Need õigusaktid peaksid sisaldama asjakohast kriisimehhanismi, millega tagatakse: kõigi osapoolte (sealhulgas energiatööstuse) valmisolek, läbipaistvus ja eelnev teavitamine ELi ja piirkondlike varustuskindluse kavade väljatöötamise abil; liikmesriikidevaheline solidaarsus piirkondlike kavade väljatöötamise abil; ning parem hindamine ja koordineerimine ühenduse tasandil võetavate meetmete otsustamise lävendi uuesti määratlemise abil.
- Energiatõhususe edendamise saab energiajulgeoleku suurendamisele oluliselt kaasa aidata. Seetõttu kutsub Euroopa Ülemkogu nõukogu üles leppima enne aasta lõppu kokku energiatõhususe paketti kuuluvate ettepanekute suhtes. Ülemkogu kutsub komisjoni üles tegema kiirelt ettepaneku energiatõhususe tegevuskava läbivaatamise kohta.
- Tõhusa energiajulgeolekupoliitika üheks eeltingimuseks on tõhus, liberaliseeritud ja hästi ühendatud energia siseturg. Seetõttu kutsub Euroopa Liit nõukogu ja Euroopa Parlamenti üles sõlmima enne parlamendi töös saabuvat vaheaega kokkulepe energia siseturgu käsitlevate õigusaktide kolmanda paketi suhtes.

¹ Gaasitranspordi lõunakoridor, veeldatud maagaasi mitmekesine ja piisav tarne Euroopasse, tõhus Balti piirkonna ühendamise, Vahemere energiaring, piisavad põhja-lõuna gaasi ja elektrienergia ühendused Kesk- ja Kagu-Euroopas ning Põhjamere ja loodepiirkonna avamerevõrk.

- Energiaallikate, kütuste ja tarnekanalite mitmekesistamise olulisust rõhutades toonitab Euroopa Ülemkogu, et energial on üha olulisem roll Euroopa Liidu välissuhetes. Euroopa Ülemkogu palub komisjonil esitada aasta lõpuks ettepanekud, mis käsitlevad konkreetseid meetmeid lõunakoridori väljatöötamiseks, sealhulgas mehhanismi Kaspia mere gaasivarudele juurdepääsu hõlbustamiseks. Eriti oluline on, et EL ja tema liikmesriigid jätkaksid omavahel kooskõlas olevate sõnumite edastamist („räägiksid ühel häälel”) tarnivatele riikidele ja transiitriikidele.
- Samuti tuleb Euroopa Ülemkogu meelde vajadust kasutada maksimaalselt ära ELi enda energiaressursse, sealhulgas taastuvaid energiaallikaid ja fossiilkütuseid ning tuumaenergiat nende riikide puhul, kes on otsustanud seda kasutada.

Ettevalmistused Kopenhaageni kliimamuutuste konverentsiks

25. Euroopa Liit kohustub jätkuvalt täitma juhtrolli ülemaailmse ja laiaulatusliku kliimakokkuleppe saavutamisel 2009. aasta detsembris Kopenhaagenis, eesmärgiga hoida kliimasoojenemine allpool 2 °C taset. Selleks tuleb Euroopa Ülemkogu meelde Euroopa Liidu võetud kohustust vähendada kõnealuse kokkuleppe saavutamiseks omalt poolt heitkoguseid 30 % võrra, eeldusel et teised arenenud riigid kohustuvad heitkoguseid samaväärselt vähendama ning majanduslikult arenenumad arengumaad aitavad sellele oma kohustuste ja vastavate võimaluste kohaselt piisaval määral kaasa. Nõukogu 2009. aasta märtsi järeldustes on üksikasjalikumalt esitatud jõupingutused, mida Euroopa Liit arenenud riikidelt ja arengumaadelt ootab, sealhulgas vajadus kehtestada arenenud riikide koondeesmärk, mis jaotatakse õiglasel ja tehtavate jõupingutuste võrdlemist võimaldaval viisil.
26. Euroopa Ülemkogu rõhutab ülemaailmse süsinikuturu, sealhulgas reformitud puhta arengu mehhanismi loomise tähtsust.

27. Kliimamuutuste leevendamise ja nendega kohanemise meetmete rahastamiseks (eelkõige kõige haavatavamates arengumaades) läheb vaja nii era- kui ka avaliku sektori märkimisväärsed siseriiklike ja väliseid rahastamisallikaid. Euroopa Liit võtab enda kanda õiglase osa selliste meetmete rahastamisest arengumaades. Edasistes aruteludes rahalise toetuse loomise üle tuleks muu hulgas keskenduda erinevatele lähenemisviisidele, sealhulgas osamaksetel põhinevale ja kokkulepitud määradele rajatud lähenemisviisile, enampakkumisele rajatud turupõhisele lähenemisviisile või nende ja muude võimaluste kombineerimisele.
28. Euroopa Ülemkogu arutab neid küsimusi täiendavalt juunis asetleidval tippkohtumisel. Euroopa Ülemkogu rõhutab vajadust uurida üksikasjalikumalt rahvusvahelisi rahastamismehhanisme. Ülemkogu määrab aegsasti enne Kopenhaageni konverentsi kindlaks 1) ELi peamised lähenemisviisid seoses kliimamuutuste leevendamise, nendega kohanemise, tehnoloogia toetamise ja suutlikkuse suurendamise rahastamisega, 2) ELi antava panuse üksikasjad ja 3) kohustuste liikmesriikide vahel jagamise põhimõtted. Seda tehakse konkreetsete komisjoni esitatavate ettepanekute alusel. Sellega seoses pöörab Euroopa Liit erilist tähelepanu kõige haavatavamate arengumaade vajadustele.

III. Euroopa naabruspoliitika

Idapartnerlus

29. Stabiilsuse, hea valitsemistava ja majandusarengu edendamine idapoolsetes naaberriikides on Euroopa Liidu jaoks strateegilise tähtsusega. Euroopa Ülemkogu tervitab kooskõlas komisjoni 3. detsembri 2008. aasta teatisega ambitsioonika idapartnerluse loomist ja võtab vastu käesolevatele järeldustele lisatud deklaratsiooni. Ülemkogu kutsub üles tegema koos partnerriikidega kõik vajalikud ettevalmistused 7. mail 2009 toimuvaks idapartnerluse käivitamise tippkohtumiseks.

30. Idapartnerlusega edendatakse stabiilsust ja heaolu naabruspoliitikaga hõlmatud ELi idapartnerite hulgas. Euroopa Ülemkogu kohustub deklaratsioonis esitatud tingimustel looma tihedamad kahepoolsed suhted ning tegelema uue mitmepoolse raamistikuga, mis hõlmab ELi, Armeeniat, Aserbaidžani, Valgevenet, Gruusiat, Moldova Vabariiki ja Ukrainat ja mille eesmärk on kiirendada reforme, õigusaktide ühtlustamist ja edasist majandusintegratsiooni.
31. Lisaks kutsub Euroopa Ülemkogu komisjoni ning praegust eesistujariiki ja järgmisi eesistujariike koos partneritega kiires tempos partnerlust praktilisel viisil rakendama ning palub komisjonil esitada õigeaegselt idapartnerluse rakendamise esimese aasta kohta aruanne.

Vahemere Liit

32. Euroopa Ülemkogu kinnitab veel kord oma tahet tugevdada partnerlust Vahemere lõunapiirkonna riikidega. Ülemkogu kutsub üles alustama uuesti Pariisi tippkohtumisel kindlaksmääratud projektide rakendamist. Sellega seoses on oluline kiirendada tööd Vahemere Liidu alalise sekretariaadi loomiseks Barcelonasse.

IV. Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide suhted

33. Eesistujariik teavitas Euroopa Ülemkogu 5. aprillil 2009 Prahas toimuva ELi ja USA mitteametliku tippkohtumise ettevalmistuste hetkeseisust. Euroopa Ülemkogu kinnitab transatlantiliste suhete strateegilist tähtsust. Ülemkogu nõustub, et eelkõige tuleks käsitleda majandusküsimusi, energiajulgeolekut, kliimamuutusi ja strateegilist lähenemist Vahemere ja Kaspia mere vahelisele piirkonnale.

V. Lissaboni leping

34. Euroopa Ülemkogu teavitati olukorrast seoses Lissaboni lepingut käsitlevate 2008. aasta detsembris kokku tulnud Euroopa Ülemkogu järelduste rakendamisega. Ülemkogu käsitleb seda küsimust taas oma 2009. aasta juuni kohtumisel.
35. Tšehhi Vabariigi peaminister andis teavet Lissaboni lepingu ratifitseerimise kohta Tšehhi Vabariigis. Pärast Tšehhi konstitutsioonikohtu 26. novembri 2008. aasta otsust kiitis Tšehhi parlamendi alamkoda 18. veebruaril 2009 selle ratifitseerimise heaks¹ ning ülemkoda arutab seda küsimust lähinädalatel.

¹ Sel puhul tuletas Tšehhi parlament meelde, et Lissaboni lepingu jõustumise järgsel rakendamisel tuleb järgida õiguse üldpõhimõtteid, sealhulgas tagasiulatuva jõu puudumise ja subsidiaarsuse põhimõtet.

KOKKULEPITUD SÕNASTUS G20 TIPPKOHTUMISEKS LONDONIS

Vajaliku rahvusvahelise tegevuse juhtimine eesmärgiga edendada püsiva majanduskasvu kiiret taastumist

- i) Jätkata fiskaalstiimulite kooskõlastamist rahvusvahelisel tasandil kooskõlas Berliini tippkohtumise ja G20 ministrite kohtumise tulemustega. Viia kiiresti ellu kavandatud fiskaalstiimulite paketid. Valmistuda makromajanduslike stiimulite korrapäraseks kaotamiseks.
- ii) Pidada esmatähtsaks krediititurgude toimimise taastamist ning laenuvoogude majandusse suunamise hõlbustamist, mis on fiskaalstiimulite tõhususe jaoks äärmiselt oluline. Tegutseda õigeaegselt ja kooskõlastatult ning tagada võrdsed tingimused.
- iii) Tagada fiskaalmeetmete kooskõla pikemaajaliste eesmärkidega, nagu riigi rahanduse jätkusuulikkus, tootlikkuse parandamine ning elanikkonna vananemisest ja kliimamuutustest tulenevate probleemide lahendamine.
- iv) Tagada turgude avatus ning vältida igasuguseid proteksionistlikke meetmeid (ei tohi tekkida uusi investeerimis- või kaubandustõkkeid ega uusi ekspordipiiranguid). Püüda jõuda kiiresti kokkuleppele Doha arengukavaga seotud üksikasjade suhtes, et saavutada ambitsioonikas ja tasakaalustatud lõpptulemus.
- v) Toetada kaubanduse rahastamist käsitlevat mitmepoolset algatust, kuna kaubanduse rahastamise vähenemine hoogustab maailmakaubanduse langust. Toetada jõupingutusi tagamaks, et kaubanduse rahastamine jõuaks kõikide ettevõtjateni, sealhulgas väikeste ja keskmise suurusega ettevõteten, nii arenenud kui ka arenguriikides, ning et see toimuks kiiresti ja ilma moonutusi põhjustamata.

Ülemaailmsel tasandil kriiside ohjamise ja ennetamise võime suurendamine

- vi) Anda IMFi ülesanne jälgida ja edendada koostöös finantsstabiilsuse foorumiga (FSF) G20 riikide poolt Washingtonis 2008. aasta novembris asetleidnud tippkohtumisel vastuvõetud arengukava rakendamist finantssektori reguleerimise valdkonnas.
- vii) Parandada IMFi järelevalvevahendeid, et tugevdada tema võtmerolli kriiside ennetamisel. Edendada IMFi ja FSFi koostööd eesmärgiga määrata kindlaks finantssektorist ja reguleerimisest tulenevad süsteemsed riskid ja nõrgad küljed ning tagada parandusmeetmete võtmine liikmete poolt.
- viii) Oluliselt suurendada IMFi ressursse, et fond saaks kiiresti ja paindlikult aidata oma liikmeid, kui neil esineb maksebilansiraskusi. IMFi laenuandmisraamistikku tuleks ühtlustada ja kohandada, et tugevdada fondi suutlikkust kriise ennetada ja neile reageerida. Konkreetse kriisiabina on ELi liikmesriigid valmis vabatahtlikult andma kiiresti 75 miljardi euro suurust laenu IMFi laenuandmisvõime ajutiseks toetamiseks.
- ix) Toetada rahvusvaheliste finantsasutuste juhtimise reformimist. Viia kiiresti ellu 2008. aasta aprilli IMFi kvootide ja hääleõigusega seonduv reform. Reformida IMFi, et riikide majanduste suhteline osatähtsus maailma majanduses oleks IMFis paremini kajastatud, ning vaadata läbi rahvusvaheliste finantsasutuste tippjuhtkonna valikuprotsess, muutes selle läbipaistvamaks ja tulemuspõhisemaks. Tervitada FSFi laienemist kõikidele G20 liikmetele, Hispaaniale ja Euroopa Komisjonile ning toetada FSFi institutsioonilist tugevdamist.
- x) Saavutada üksmeel püsivat majandustegevust käsitleva ülemaailmse harta suhtes, mis lähtub turujõududest, kuid millega välditakse liialdusi, ning võtta see vastu esimese sammuna ülemaailmsete juhtimisstandardite kehtestamise suunas.

Finantsturgude parem reguleerimine

- xi) Suurendada varem esinenud tagasilöökide vältimise eesmärgil läbipaistvust ja vastutust, eelkõige muutes makromajanduslike usaldatavusnormatiivide täitmise järelevalve finantssektori järelevalve tavapäraseks osaks.
- xii) Tagada kõikide finantsturgude, finantstoodete ja finantsturgudel osalejate, mis võivad endast süsteemset riski kujutada, asjakohane reguleerimine ja järelevalve ilma eranditeta ja asukohariigist olenemata. See kehtib eelkõige erakapitali fondide, sealhulgas riskifondide, eraaktsiafondide ja alternatiivsete investeerimisüksuste puhul.
- xiii) Kehtestada reitinguagentuuride suhtes nõuetekohased õigusaktid ja järelevalve rahvusvaheliselt ühtlasel viisil, et tagada reitingute kvaliteet ja läbipaistvus ning vältida huvide konflikti.
- xiv) Suurendada krediididerivatiivide turgude läbipaistvust ja vastupidavust, eelkõige edendades lepingute standardimist ja selliste kesksete osalejate kasutamist arvelduses, kelle tegevus on tõhusalt reguleeritud ja kelle tegevuse suhtes teostatakse tõhusat järelevalvet.
- xv) Võidelda meelekindlalt maksude tasumisest kõrvalehoidmise, finantskuritegevuse, rahapesu ja terrorismi rahastamise vastu ning samuti kõigi finantsstabiilsust ja turu terviklikkust ähvardavate ohtude vastu. Kaitsta finantssüsteemi jurisdiktsioonide eest, mis ei ole läbipaistvad, koostööaltid ning on õiguslikult halvasti reguleeritud, sealhulgas *offshore*-keskuste eest. Koostada selliste jurisdiktsioonide register, võttes arvesse hiljutisi arenguid, ja töötada välja sanktsioonide kogum, mis võimaldaks võtta sobivaid ja järkjärgulisi vastumeetmeid. Paluda rahapesuvastasel töökonnal, OECDI ja FSFil esitada sellekohased ettepanekud.
- xvi) Võtta vastu mõistlikud ühingujuhtimis- ja tasustamistavade ühised põhimõtted, millega välditakse ohtu, et hüvituskeemide tulemusel innustatakse liigsete riskide võtmist. Tõhusale jõustamiskorrale tuginevad järelevalveasutused peaksid hüvituskeemid läbi vaatama.

- xvii) Parandada järelevalvealast koostööd, eelkõige luues kiiresti kõigi peamiste piiriüleste finantsinstitutsioonide jaoks enne 2009. aasta lõppu järelevalveasutuste kolleegiumid. Järelevalveasutused jagavad häid tavasid ja edendavad tavade üleilmset ühtlustamist.
- xviii) Parandada pankade kapitaliga seotud reguleerimist, tagamaks et pangad looksid majanduslikult soodsatel aegadel täiendavaid reserve, et langusperioodideks paremini ettevalmistatud olla. Innustada selles valdkonnas aktiivselt tegutsevaid tööühmi ja asutusi esitama võimalikult kiiresti sobivaid soovitusi, võttes arvesse kehtivate eeskirjade (Basel II) tõhusat toimimist.
- xix) Täiustada usaldatavusnormatiive ja raamatupidamisstandardeid, et leevenda nende protsüklilist mõju, ning suurendada Rahvusvaheliste Raamatupidamisstandardite Nõukogu vastutust, reformides täiendavalt selle juhtimist ja pädevust.
- xx) Kehtestada range finantssektori reguleerimise ja läbipaistvuse nõue, millega kaasnevad tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad sanktsioonid, et suurendada finantsturgude terviklikkust. Vaadata vajadusel erinevate sektorite ja turgude puhul läbi äritegevuse eeskirjad turgude ja investorite kaitsmiseks.

Arengumaade toetamine kriisi mõjudele reageerimisel

- xxi) Soodustada üleilmset arengut kui osa üleilmse kriisi lahendamisest ning rahu ja stabiilsuse loomise alustala.
- xxii) Pidada kinni kohustustest suurendada arenguabi andmist. Kinnitada võetud kohustust saavutada aastatuhande arengueesmärgid. Täita kaubandusabi alased lubadused ning anda vähim arenenud riikidele tollimaksu- ja kvoodivaba juurdepääs.

- xxiii) Kasutada täielikult ära muud ametlikud rahastamisallikad, nagu ekspordikrediit ja investeeringutagatised ning samuti arengule orienteeritud toetus teadusuuringute ja tehnoloogia, rahu ja julgeoleku, rände ja kliimamuutuste valdkonnas. Tugevdada vahendite ja ressursside tõhusust ja koordineerimist.
- xxiv) Võimaldada mitmepoolsetel arengupankadel anda abi kriisi mõjudega võitlemiseks arengumaades, eelkõige seoses kõige vaesema ja haavatavama elanikkonnaga.
-

EUROOPA ÜLEMKOGU DEKLARATSIOON IDAPARTNERLUSE KOHTA

1. Stabiilsuse, hea valitsemistava ja majandusarengu edendamine idapoolsetes naaberriikides on Euroopa Liidu jaoks strateegilise tähtsusega. Seetõttu on EL väga huvitatud järjest tugevnevate suhete arendamisest oma idapoolsete partnerriikidega, kelleks on Armeenia, Aserbaidžaan, Valgevene, Gruusia, Moldova Vabariik ja Ukraina. Seda eesmärki teenib Euroopa Liidu ettepanek luua kõnealuste riikidega ambitsioonikas idapartnerlus.

Idapartnerlus tugevdab märkimisväärselt ELi poliitikat oma idapartnerite suunal, seades sihiks vajalike tingimuste loomise poliitiliseks ühtsuseks ja täiendavaks majanduslikuks integratsiooniks Euroopa Liidu ja tema idapartnerite vahel konkreetse idamõõtme väljatöötamise kaudu Euroopa naabuspoliitika raames. Selle saavutamise nimel on idapartnerluse eesmärgiks toetada poliitilisi ja sotsiaalmajanduslikke reforme, hõlbustades Euroopa Liidule lähenemist ja sellesuunalist ühtlustamist. Samuti aitab idapartnerlus luua usaldust ja arendada tugevamaid sidemeid kuue idapartneri endi vahel.

2. Idapartnerluse raames tehtav töö ei piira osalevate riikide püüdlusi seoses nende ja Euroopa Liidu vaheliste tulevaste suhetega. Idapartnerluse haldamisel kohaldatakse põhimõtteid nagu ühine vastutus, diferentseerimine ja tingimuslikkus. Idapartnerluse keskmes on ühised väärtused, sealhulgas demokraatia, õigusriigi põhimõte ja inimõiguste austamine ning ka turumajanduse, säästva arengu ja hea valitsemistava põhimõtted. Euroopa Liidu suurem osalus on kooskõlas idapartnerluse peamiste eesmärkidega, sõltudes partnerite individuaalsetest edusammudest. Vastavalt komisjoni ettepanekule suurendatud rahaline toetus summas 600 miljonit eurot kuni aastani 2013 on kooskõlas mitmeaastase finantsraamistiku raames kättesaadavate vahenditega, sealhulgas piisavate varudega.

3. Idapartnerlus ja olemasolevad piirkondlikud algatused ELi naabruspiirkondades, eelkõige Musta mere sünergia, täiendavad tõhusalt üksteist. Euroopa Ülemkogu toonitab ELi pühendumust Musta mere sünergiat tugevdada ning selle rakendamist toetada, märkides ära, et see on keskendatud piirkondlikule koostööle Musta mere regioonis, kusjuures idapartnerlus keskendub ELile lähenemisele ja tugevdab partnerriikide sidemeid ELiga. Idapartnerlust arendatakse samuti paralleelselt kahepoolse koostööga ELi ja kolmandate riikide vahel.
4. Idapartnerluse kohane kahepoolne koostöö peaks looma aluse uute assotsieerimislepingute sõlmimiseks ELi ja nende partnerite vahel, kes on teinud märkimisväärsed edusamme punktis 2 esitatud põhimõtete ja väärtuste suunas ning kes soovivad täita ja on võimelised täitma neist tulenevaid kohustusi, mille hulgas on ulatuslike ja kõikehõlmavate vabakaubanduspiirkondade loomine või selle eesmärgiks seadmine. Euroopa Liidu terviklikud institutsioonide väljaarendamise programmid aitavad osalevatel riikidel parandada oma haldussuutlikkust. Idapartnerlusega edendatakse partnerriikide kodanike liikuvust lihtsustatud viisamenetluse ja tagasivõtulepingute kaudu. Kooskõlas rännet käsitleva üldise lähenemisviisiga peaks EL pikaajalise eesmärgina üksikute partnerriikide jaoks ja toimides üksikjuhtumipõhiselt astuma ka järkjärgulisi samme täieliku viisavabaduse suunas, eeldusel et tagatud on hästi juhitud ja turvalise liikuvuse tingimused. Idapartnerluse eesmärk on tugevdada kõigi osapoolte vahelist energiajulgeolekualast koostööd pikaajalise energiavarustuse ja -transiidi küsimustes, kasutades selleks muu hulgas paremat õiguslikku reguleerimist ja suuremat energiatõhusust. Partnerite käsutusse antakse ELi ekspertteadmised sotsiaalse ja majandusliku arengu poliitika valdkonnas.
5. Idapartnerluse mitmepoolne raamistik tagab koostöö ja dialoogi, mis teenivad partnerluse eesmäärke. See peaks toimima ELi liikmesriikide ja idapartnerite ühiste otsuste alusel ning mitte piirama ELi sõltumatust otsuste langetamisel.

Euroopa Ülemkogu teeb ettepaneku korraldada korrapäraseid idapartnerluse kohtumisi, mis toimuvad riigipeade ja valitsusjuhtide tasandil põhimõtteliselt kord kahe aasta jooksul ning välisministrite tasandil kord aastas. Peamistele koostöövaldkondadele tuginedes tuleks kehtestada neli temaatilist platvormi (demokraatia, hea valitsemistava ja stabiilsus; majandusintegratsioon ja lähenemine ELi poliitikale; energiajulgeolek; inimestevahelised kontaktid). Samuti toetab Euroopa Ülemkogu peamiste algatuste käivitamist, et anda partnerlusele juurde hoogu ja konkreetset sisu. EL ootab, et seoses sellega algavad õige pea ka arutelud partneritega.

Kolmandad riigid võivad üksikjuhtumipõhiselt osaleda temaatiliste platvormide konkreetsetes projektides, tegevustes ja kohtumistes, kui see aitab kaasa konkreetsete tegevuste eesmärkide ja idapartnerluse üldeesmärkide saavutamisele.

6. Idapartnerlusse on kaasatud mitmed erinevad osalejad, sealhulgas ministeeriumid ja valitsusasutused, parlamendid, kodanikuühiskond, rahvusvahelised organisatsioonid, finantsasutused ja erasektor.
7. Käesolevale deklaratsioonile tuginedes viib EL läbi vajalikud konsultatsioonid idapartneritega, et valmistada ette idapartnerlust käsitleva ühise deklaratsiooni vastuvõtmine idapartnerluse käivitamise tippkohtumisel 7. mail 2009. Euroopa Ülemkogu jääb ootama idapartnerluse kui ELi ja partnerite ühise missiooni käivitamist, olles kindel, et see algatus edendab häid valitsemistavasid, suurendab heaolu ja tugevdab stabiilsust, tuues kestvat ja käegakatsutavat kasu kõikide osalevate riikide kodanikele.

Euroopa Ülemkogule esitatud dokumentide nimekiri

Olukord majanduses, rahanduses ja sotsiaalvaldkonnas

- Nõukogu (ECOFIN) poolt vastu võetud põhiküsimuste dokument (6784/2/09 REV 2)
- Aruanne riigipõhiste koondsoovituste kohta: nõukogu (ECOFIN) panus (7444/09)
- Vähendatud käibemaksumäärad: nõukogu (ECOFIN) saavutatud kokkulepe (7448/1/09 REV 1)
- Halduskoormuse vähendamine: nõukogu (ECOFIN) panus (7445/09)
- Eesistujariigi põhisõnumid arengumaade ja ülemaailmse majanduskriisi kohta G20 tippkohtumisele (7523/09)
- Nõukogu (konkurentsivõime) järelused ühtse turu läbivaatamise järelmeetmete kohta (7383/09)
- Nõukogu (konkurentsivõime) poolt vastu võetud põhiküsimused (7232/09)
- Nõukogu (tööhõive, sotsiaalpoliitika, tervise- ja tarbijakaitseküsimused) poolt vastu võetud põhisõnumid (7434/09)
- Ühine tööhõivearuanne (7435/09)
- Liikmesriikide tööhõivepoliitika suunised (7436/09)
- Ühine aruanne meeste ja naiste võrdõiguslikkuse kohta, 2009 (7017/09)
- Nõukogu järelused tööjõu tööalase ja geograafilise liikuvuse ja töötajate vaba liikumise kohta Euroopa Liidus (6480/09)
- Nõukogu järelused „Uute töökohtade jaoks uued oskused: Tööturu vajaduste ja vajaminevate oskuste prognoosimine ja ühitamine” (6479/09)
- Nõukogu (haridus, noored ja kultuur) poolt vastu võetud põhisõnumid noortepoliitika (6669/09) ning hariduse ja koolituse (6666/09) kohta

Energia ja kliimamuutused

- Nõukogu (üldasjad ja välissuhted) järelused 2012. aasta järgset perioodi käsitleva üldise kokkuleppe arengumõõtme kohta (7645/09)
- Nõukogu (ECOFIN) järelused kliimamuutustega seotud meetmete rahvusvahelise rahastamise kohta (7443/09)
- Nõukogu (keskkond) järelused 2012. aastale järgnevat perioodi hõlmavat ulatuslikku kliimakokkulepet käsitleva ELi seisukoha edasiarendamise kohta (7128/09)
- Nõukogu (keskkond) järelused kevadise Euroopa Ülemkogu ettevalmistamise kohta (7065/09)
- Nõukogu (transport, telekommunikatsioon ja energeetika) järelused teise strateegilise energiaülevaate kohta (6692/09)
- Eesistujariigi teatis elektrienergia varustuskindluse konverentsi kohta (6253/09)

Mitmesugust

- Nõukogu (üldasjad ja välissuhted) järelused Afganistani kohta (7610/09)
- Aruanne Euroopa Liidu edusammude kohta 2008. aastal (6788/1/09 REV1)